

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

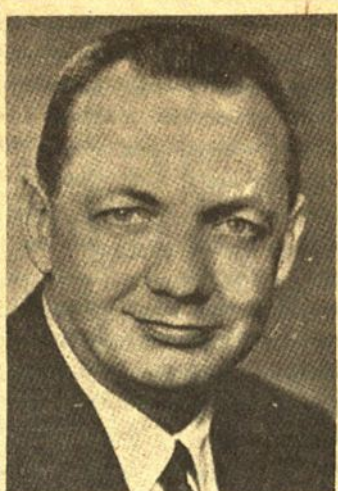
6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Kovas — March 2, 1964

26 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BOB WILSON

"BŪKI PASVEIKINTA, LIETUVA!"

"Lietuviai JAV-se ir visame pasaulyje mini šį mėnesį tris svarbias sukaktis. Jie mini 713-tąją sukaktį nuo Lietuvos valstybės suformavimo. Jie atžymi 711-tąją sukaktį nuo Lietuvos karalystės įkurimo, kai Mindaugas Didysis buvo karūnuotas pirmuoju Lietuvos imperijos karaliumi. Jie prisimena 46-tąją sukaktį, kai 1918 metų vasario 16 d. buvo įsteigta Lietuvos Respublika." -- kalbėjo kongresmanas Bob Wilson (R. -- Calif.) 1964 metų vasario mėn. 19 d. Atstovų Rūmuose. Perskaičius pasakytas visų senatorių ir kongresmanų kalbas, pasakytas Vasario 16-sios proga JAV-bių Kongrese, atrodo, kad ši yra ir turiningiausia ir pasakanti tai, ko kiekvienas lietuvis patriotas trokšta. Tarp kitko, kongresmano Bob Wilson distrikte, kuris apima San Diego miestą, yra labai mažas lietuvių. Toliau seka jo kalbos tęsinys.

"Šios dienos turėtų būti laimingos progos lietuviams visur, tačiau taip nėra, nes nuo 1940 metų birželio mėn. 15 d. jų laisvę mylinti šalis kenčia sovietinių pavergėjų rankose. Kaip tik tada Sovietų Sąjunga užgrobė mažą Lietuvos šalį ginklo jėga.

"Mes, čia Jungtinėse Amerikos Valstybėse, galime su pasididžiavimu sakyti, kad mes niekad nepripažinome Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą ir visą laiką palaikome diplomatinius santykius su Laisvos Lietuvos Respublikos atstovais. Mes laikome ir remiame Lietuvos pa-

AMERIKIEČIAMS PERKALBĖJUS TURKUS NE-
UŽIMTI KIPRE TURKŲ APGYVENTŲ VIETŲ, JUNG-
TINĖSE TAUTOSE IR PAČIOJE SALOJE
PRASIDĖJO PROCESAS, SIEKIAS IŠSTUMTI IŠ
TOS SALOS BRITUS...

Vytautas Meškauskas

Vienas didžiausių Valstybės pasakėtojų George Ball nuopelną, apie kuriuos dažniau viešai vengiama kalbėti, buvo įtikinimas Turkijos ministerio pirminko Ismet Inonu atšaukti į Kipro salą plaukiantį Turkijos invazijos laivyną su 39-tos pėstininkų divizijos smogiamaisiais daliniais. Inonu įsakymu tas laivynas grįžo nepasiekęs Kipro. Tą įsakymą Inonu davė prieš Turkijos generalinio štabo ir net dalies savo ministerių norą, kurie galvojo, kad dėsimaus veikla prieš Turkijos interesus. Ball įkalbėjo Inonu dviem argumentais:

1. JAV ir D. Britanija kartu įspėjo Kipro prezidentą arkivyskupą Makarios, kad jie neprieštarauja Turkijos invazijai, jei Kipro graikai nesustabdytų teroro veiksmų prieš turkų mažumą; po to įspėjimo teroro veiksmų iš tikro apstojo;

2. Visi ženkla leidžia spėti, kad Graikijos rinkimus laimės vidurio Georgios Papandreou partija, o tos partijos vadas yra nuosaukiškos politikos Kipre šalininkas; kaip žinia Papandreou rinkimus laimėjo.

Dabar, galimas daiktas, Inonu gailisi paklauses Ball'o, nes juo toliau, juo mažiau šansų tokiai invazijai ateityje, o invazija yra vienintelis Turkijos argumentas Kipro salos dispute.

Reikia prisiminti, kad Turkija turi beveik tris kartus daugiau gyventojų kaip Graikija (apie 28 milijonus prieš nepilnus 10). Tas santykis yra ir kariuomenės pajūginime: Turkija turi 425,000 karių, Graikija 160,000. Kovos lėktuvų santykis yra 460 prieš 230, tačiau laivynas abiejų kraštų yra labai panašaus dydžio. Užtat, atrodo, Turkijai galėjo pasisiekti staigiu smūgiu užimti turkų apgyventos Kipro salos šiaurinę dalį ir tuo būdu faktinai privesti prie tos salos padalinimo. Ateityje tai bus daug sunkiau padaryti, nes Kipro graikai yra smarkiai sovietų ir jų talkininkų šiam reikalui, kaip Egipto Nas-serio, ginkluojami.

Skačiuojama, kad praktiškai kiekvienas salos graikas jau dabar yra ginkluotas ir beveik pusė visų vyrų yra apjungti į karinius dalinius, kurie tačiau neturi vieningos vadovybės. Kad įve-

ty vergų stovyklose ir kalėjimuose Sibire ir kitose Rusijos dalyse.

"Kai naujai iškylančios tautos Afrikoje ir kitose pasaulio dalyse reikalauja laisvės ir nepriklausomybės, mes neturėtumėm pamiršti fakto, kad yra šioje žemėje šalys, kaip kad Lietuva, virš 700 metų senumo, kurios turi turėti tą pačią teisę laisvei ir nepriklausomybei, kaip kad visos kitos valstybės. Laisvės paneigimas bet kur pasaulyje gali privesti prie laisvės netekimo visur.

"Šiuo reikalu praėjusių metų lapkričio mėnesį įnešiau H. Con. Res. 234 rezoliuciją. Rezoliucija įpareigojo mūsų atstovus Jungtinėse Tautose iškelti laisvę rinkimų klausimą pavergtuose kraštuose. Ši rezoliucija dar tebėra Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos rankose. Aš tikiu, kad mano kolegos Atstovų Rūmuose ir minėtos komisijos nariai imsis akcijos rezoliuciją praveisti." Toliau duodama pati rezoliucija. (Kongresmano Bob Wilson kalba ir rezoliucijos tekstas įdėtas 1964 metų vasario mėnesio 19 dienos Congressional Record numerioje, 3052-53 pusl. Kalbai duota antraštė -- "Salute to Lithuania".)

Lietuvaitės Muenchene suruoštamė Vasario 16 minėjimą su LB apyl. pirm. I. Apyrubiu ir dešinėje stovinčia meninės dalies tvarkytoja Alina Griniene.

dus šokią tokią tvarką, reikia tuos visus partizanus, ar kaip juos vadinsime, nuginkluoti, kas praktiškai kalnuotame krašte labai sunku padaryti. (JT generalinis sekretorius U Thant turi planą salą padalinti Šveicarijos pavyzdžiu į kantonus, tačiau šveicarai turi bendrą interesą, kurie juos jungia. Kipro gyventojai šiuo metu tokių interesų neturi.)

Dabartinė salos politinė situacija atrodo tokia: Sovietų ir Egipto artimiausias tikslas yra iš tos salos išstumti D. Britaniją. Tas tikslas sutampa su karu Jemeno valstybėje, Arabijos pusiasalio pietryčiuose. Nas-seris su sovietų pagalba nori ten įsigalėti ir išstumti britus iš jų pozicijos tame pasaulio krašte -- Adeno. Tas protektoriatas kaip ir Kipras, yra paskutinės britų karinės tvirtovės, iš kur jie greitai gali pernesti savo dalinius į įvairias Afrikos dalis, kur, kaip praktika parodė, su labai nedideliais, bet ryžtingais daliniais galima padaryti labai daug. Užtat sovietai visais būdais remia arkivyskupo Makarios pastangas atimti autonominę teisę turkams ir kartu atsikratyti 1960 metų sutarties, kuri davė intervencijos teises D. Britanijai, Graikijai ir Turkijai. Kai Kipras iš tikro taps visai nuo jų nepriklausomas, sovietai per savo viešas ir pogrindžio organizacijas galės labai lengvai visą kraštą valdyti ir padikuoti jo užsienio politiką, visai nepaisydami arkivyskupo Makarios nuomonės.

Savaime aišku, kad jų įsigalėjimas toje saloje būtų mirtinas

VASARIO 16 MINĖJIMAI VOKIETIJOJE

V. ALSEIKA

Vokietijos lietuviai turėjo keletą Vasario 16-sios minėjimų ir jie visi buvo gausiai lankyti. Stambiausias, centrinis minėjimas, PLB Krašto Valdybos surengtas Mannheim mieste, Ronsengarten koncertinėje salėje su 1300 vietų. Kiti minėjimai, jau kuklesni surengti Muenchene, Ham-burge, Memmingene ir kitose vietose. Daugelyje vietų lietuviai 46-jai nepriklausomybės paskelbimo sukakčiai paminėti rinkosi po kelis šimtus (Hamburgas).

Apie vasario 16-ją, ypač Mannheimo minėjimą, plačiai rašė vokiečių spauda. Buvo ir šiaip straipsnių apie lietuvių šventę bei vasario 16 prasmę, gana plačiai vokiečių aprašyti ir įvairiose vietose įvykę minėjimai, (pvz. kad ir senelių prieglaudoje Wech-toje buvęs minėjimas).

Žinoma, daugiausia atgarsių turėjo Mannheimo minėjimas, dalinai ir dėl to, kad pagrindiniu kalbėtoju buvo Vokietijos Bundestago (parlamento) narys Dr. Czaja, nemažai veikęs vokiečių tremtinių organizacijose, o publikoje buvo nemaža vokiečių -- klaipėdiečių, šiaip vokiečių visuomenės.

smūgis britų ir kartu amerikiečių prestižui visuose artimuose Rytuose, o taip pat ir Turkijoje.

Nors tas vokiečių parlamentaras savo gerai paruoštą kalbą daugiau taikė vokiečiams, tačiau joje netrūko ir šiltų žodžių lietuviams. Jis jiems tarė: jūsų likimas žymiai sunkesnis už vokiečių tremtinių, nes jie gali gyventi savo tautos kalbinėje erdvėje. Jo nuomone, Fed. Vokietijos vyriausybė privalanti remti tautines grupes ir pirmoje eilėje -- lietuvius, nes jie kovoja už laisvo apsisprendimo dėsnį, tas pats vyksta ir iš vokiečių pusės, kai jie siekia laisvės rytinei Vokietijai. Jis priminė ir istorinius Vokietijos ir Lietuvos ryšius -- jie buvę įvairūs, tačiau Czaja įspėjo, čia nieku būdu netenka kalbėti apie kolektyvinę tautos kaltę. Jei kalbama apie lietuvių padėtį, tai, vokiečio parlamentaro nuomone, jų atveju netinka revanšizmo, šovinizmo ar neapykantos sąvokos -- daugiau mintys kreiptinos į ateitį, ne į romantinę, svajingą, bet realiais bruožais pagrįstą ateitį. Vokietis politikas dar pozityviai pasisakė už lietuviškojo jaunimo bei suaugusiųjų švietimo Vokietijoje rėmimą.

Mannheimo minėjime iš lietuvių kalbėjo Bendr. Kr. Valdybos pirm. kun. dr. J. Aviža (jis ir vadovavo oficialiajai daliai), tardamas dar žodį ir vokiečių kalba ir VLIK vardu Dr. P. Karvelis -- ir jis be lietuvių k. kalbėjo vokiškai. Dar kalbėjo du Mannheimo dvasininkai (vienas -- atstovaujantis lenkus) ir Wuerttembergo -- Badeno krašto vidaus reik. ministerijos vardu Mock -- ir jis patikino vokiečių tolimesnė paramą Vasario 16 gimnazijai.

Oficialioji dalis buvo pradėta ir baigta Mannheimo teatro kvarteto išpildytais J. Naujallio Svajone ir J. Gruodžio Kvartetu D-moll.

Meninę dalį, kaip paprastai, atstovavo Vasario 16 Gimnazijos moksleiviai -- tautinių šokių atlikėjai, keli moksleiviai, deklamavę lietuvių ir vokiečių kalbomis ir solistė (sopranas) Marija Simanickštė -- Panse, atlikusi Kačanausko, Šimkaus ir K.V. Banaičio liaudies dainas. Lietuvių tautiniai šokiai, žinoma, kaip ir kasmet ypač vokiečiams ir kitiems svetimšaliams patinka, juos net žavi -- tačiau ir patys vokiečiai spaudoje buvo pažymėję: šokius jau stebėjome kitur. Ir lietuvių publikai bene treti

(Nukelta į 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

AMERIKOJE ir Prancūzijoje daug kas pageidauja, kad prezidentas Johnsonas artimiausiu laiku susitikytų su generolu de Gaulle. Senatorius Kenneth Keating galvoja, kad toks susitikimas galėtų favorizuoti įspūdingą abiejų kraštų tarptautinės politikos sutartį.

Dėl to iliuzijų nereikia daryti. Sąjunga tarp Amerikos ir Prancūzijos lieka tvirta ir draugystė didelė. Nėra abejonės, kad priešininkas, jei išdrįstų pradėti karą, atsistotų kaip ir anksčiau prieš vieną Ameriką ir Prancūziją. Tikrieji nesutarimai yra ne dėl problemų, kiek dėl metodų toms problemoms išspręsti, kas verčia abiejų kraštų vyriausybes užimti skirtingas pozicijas įvairiuose klausimuose.

Tą visi žino. Lygiai, kaip ir visas pasaulis žino, kad Amerika, kaip ir Prancūzija, nori taikos ir priešinasi komunizmo išsiplėtimui pasaulyje. Visas pasaulis žino, kad Washingtonas ir Paryžius trokšta darnaus Trečiojo Pasaulio vystimosi. Bet yra nesutarimų dėl Tolumų Rytų, atominio nusiginklavimo, arba NATO perorganizavimo. Visur čia daromi bandymai, projektai ir mezgami kontaktai.

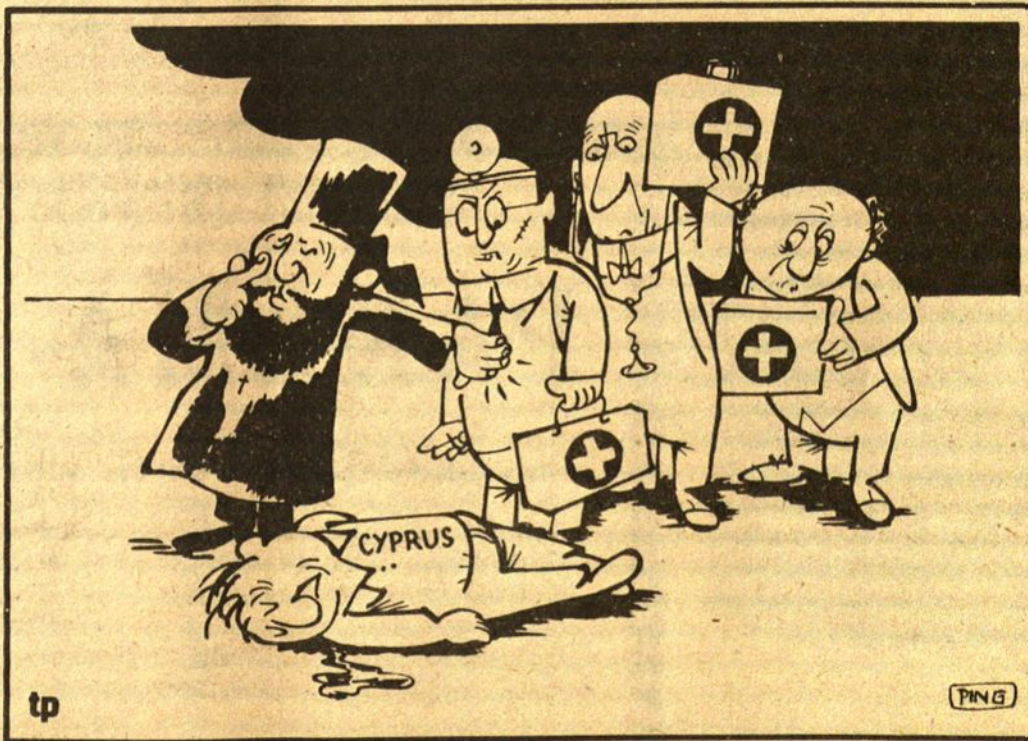
Tokių atvejų būtų neprotinga laukti iš Johnsono ir de Gaulle pasimatymo ko nors kito, kaip tik viešo ir iškilmingo abiejų vadų demonstravimo palaikyti sąjungą tarp abiejų kraštų.

Tas jų noras visiems gerai žinomas. Kiekviena proga Paryžiuje jis pabrėžiamas. Čia Amerikoje, kur prasidėjo rinkiminė kampanija, kartais pasigirsta skirtingų nuomonių, liečiant Amerikos santykius su pasauliu.

Senatoriaus Goldwaterio pasisakymas už sustiprintą protekcionizmą, nepadeda vedamoms mitybų deryboms su Vakarų Europa, verčia demokratų vyriausybę sugriežtinti jau ir taip griežtai užimtą poziciją, o Nixono pareiškimai dėl Vietnamo verčia Washingtono administraciją ten keisti savo politiką.

Visi tie nutarimai dabar turi vienokį ar kitokį ryšį su rinkimine propaganda. Tokiu atveju Johnsono ir de Gaulle susitikimas tveduotų tik psichologinį efektą. Kada rinkimų įkarštis atslūgs ir JAV prezidentas iš naujo įsikurs keturiems metams Baltuose Rūmuose, tada, kaip galvojama Paryžiuje, toks susitikimas tikrai bus naudingas.

(vg)

Makarios: -- Palaukit, leiskit man pagalvoti!...

Lietuvių Bendruomenės Muencheno apyl. pirm. I. Apyrubis (dešinėje) dėkoja paskaitininkui Juozui Kairiui.

VASARIO 16 MINĖJIMAI VOKIETIJOJE

(Atkelia iš 1 psl.)

ar ketvinti metai iš eilės atliekami beveik vis tje patys šokiai jau kiek nusibosta, virsta trafaletu. Būtina galvoti apie meno programos įvairinimą, gal meno pajėgų iš užjūrių atsikvėtimą. Tuo metu Vak. Vokietijoje jau buvo atvykęs pianistas A. Smetona iš JAV ir jo dalyvavimas centriniame minėjime būtų buvęs nemažu laimikiu tiek meno, tiek ir propagandos atžvilgiais. Šiaip, meno dalis minėjime praejo sklandžiai, jai vadovavo bei pranešėjos pareigas dviem kalbomis ėjo Eliza Tamošaitienė.

Muenchene minėjimas buvo kuklesnis, tačiau praėjęs labai jaukioje nuotaikoje ir gerai suorganizuotas. Iš 150 Muenchene ir jo apylinkėse gyvenančių lietuvių atsilankė kiek daugiau kaip 100. Minėjimą surengė PLB Vokietijos Kr. Muencheno apylinkės naujoji valdyba -- jos pirmininkas, ilgametis įgudęs bendruomenės veikėjas Vokietijoje -- Ignas Apyrubis, o nariai: kun. J. Tautkevičius ir Alina Griniene. Pastaroji buvo geros meninės programos tradicinė organizatorė.

Minėjimą atidarė I. Apyrubis, pasveikinęs svečius, išryškines lietuvių tautos kovą dėl nepriklausomybės. Pranešimą padarė teisininkas Juozas Kairys -- jis kalbėjo apie aplinkybes, kurios palengvintų sovietų pavergtoms tautoms atgauti laisvę. Kairio nuomone, ypatingai ūkinė sistema, diktatūra, kelia Sovietijos gyventojų nepasitenkinimą ir tai gali vesti prie dabartinės tvarkos pakeitimo. Sovietinė sistema galinti žlugti ir dėl galimo pasaulinio karo.

Meno dalyje lietuvių liaudies dainas išpildė M. Simaninkštė - Panse, pianinu palydėjo Stuttgarto operoje dirbęs muzikas Darius Lapinskas. Dar buvo studentų ir mokinių atliekamas montažas "Nepriklausomybė - simbolikoje". Muzikui Valteriui Banaičiui pritariant pianinu, visi sugiedoję Tautos Himną.

Malonu, kad net keliolika moterų ir merginų Muencheno minėjime dėvėjo tautinius rūbus. (Tų rūbų ypatingai buvo pasigesta centriniame minėjime stebėtoje publikoje).

Be spaudos, apie vasario 16 ir jos prasmę, lietuvių kovas, buvusį nepriklausomą gyvenimą ir sovietų okupaciją Vokietijoje gyventojai dar patyrė iš radijo stočių -- vienas tokių minėjimų

Vechtos (Vokietijoje) senelių prieglaudoj suruošto Vasario 16 minėjimo prezidentas, iš kairės: Tėvas Osmar, sveikinęs suakties progą, prieglaudos seselė viršininė, kalbą sakęs sveikas Otto Flinderis ir prieglaudos įnamis St. Motuzas.

buvo per Stuttgarto radiofoną vasario 14 d. -- paskelbtas vokiečių kalba Valt. Banaičio pranešimas, o per Muenchene veikiantį Laisvosios Europos Radijo siųstuvą vasario 15-16 dd. perduotas V. Alseikos žodis. Apie Lietuvos šventę įvairiomis kalbomis dar buvo pranešimai per "Liberty" (Svoboda) siųstuvą Muenchene.

Vasario 16 senelių prieglaudoje

Vechtos senelių prieglaudoje gyvenantieji 28 lietuviai paminėjo Vasario Šešioliktosios sukaktį.

Minėjimas pradėtas rytinėmis pamaldomis. Vokietis vienuolis Tėvas Osmar atnašavo Mišias už kenčiančią lietuvių tautą ir trumpame žodyje priminė klausytojams apie raudonąją vergiją Lietuvoje, apie tikybos persekiojimą ir pranešė apie lietuvių ruošiamą minėjimą, pakviesdamas atsilankyti.

Oficialioji programos dalis įvyko vakare, St. Hedwig Stift patalpose, kur atsilankė nemažai vokiečių, seselės vienuolės, ir vokiečių spaudos atstovai, St. Motuzas, atidarydamas minėjimą, pasveikinęs atsilankiusius, pakvietė minėjimo prezidentą Seselę Viršininę, Tėvą Osmar ir svečią Otto Flinderį, pastarąjį paprašydamas pravesti minėjimą. Minėjimas pradėtas Lietuvos ir vokiečių himnais, P. Flinderis vokiečių kalba supažindino klausytojus su Lietuvos garbinga senove, nepriklausomo gyvenimo laikotarpio laimėjimais, okupacija ir apie partizanų veiklą pokariniais laikais. Jam ta veikla, tuo metu gyvenusiame Lietuvoje, labai gerai žinoma. St. Motuzas savo žodyje lietuviškai paminėjo apie tęsiamą kovą dėl Lietuvos išlaisvinimo. Atsistojimu pagerbus žuvusius už Lietuvos laisvę ir dirbančius dėl jos išlaisvinimo ir po Maldos už tėvynę, suakties progą sveikino Tėvas Osmar ir Seselė Viršininė.

Sekė meninė programos dalis. Lietuviškai nesenai gautas iš Lietuvos partizanų dainas deklamavo Milda Flinderytė. Lietuvišką poeziją vokiečių kalba deklamavo Renata Beenke. Tarp deklamacijų iš plėkštelių įpinta lietuviška muzika, dainos. Skambino piano muzikė Kubienski.

Baigiantis programai, visiems atsilankiusiems buvo įteiktos suaktuvinės atvirutės, prieš tai

NAUJI POSŪKIAI TARPTAUTINĖJE POLITIKOJE

ZIGMAS DAUTARTAS

Dr. Algirdas J. Greimas savo straipsniu "Apie Big Charlie, Trečiąjį Pasaulį ir Lietuvą" tilpui Dirvos 18 Nr. ir Dr. G. Valančius straipsniu "Savanaušika ar savarankiška?" Draugo vasario 14 d. laidoje, yra įnešę daug šviesos į blankų ir pesimistinį lietuvių politinį galvojimą. Džiugu konstatuoti, kad taip svarbūs politiniai straipsniai pasirodė tada, kada Prancūzijos (De Gaulle) politika buvo taip nuožmiai kritikuojama; visai nenorint įsigilinti į tos politikos prasmę ir kryptį. Malonu, kad Dirva objektyviai įvertina Prancūzijos vedamą politiką ir leidžia savo skaitytojams išgirsti ir antrąją tiesos pusę.

Ilgą metų eilę dauguma laikraštininkų, angliškoje ir lietuviškoje spaudoje, rašydavo tik apie du "didžiulius" -- komunistinę Rusiją ir JAV. Jos išaugo į vadovaujančias valstybes tik todėl, kad tikras dvasios galūnas ir laisvo žmogaus vadas -- V. Europa, savo padarytomis klaidomis, sudarė progą joms iškilti.

R. Europos ir dalinai V. Europos sąskaiton išaugo vergų valstybė -- Sov. Rusija ir tuo pačiu metu, V. Europos politinė ir ekonominė sąskaiton, išaugo į vadovaujančias valstybes oportunistų persunktos JAV.

Kas Sov. Rusija? Tai vergų valstybė, kuri savo valdomosi forma prilygsta laikotarpiui, kada žmogus gyvena primityvių gyvenimą ir nepažino krikščioniškos kultūros.

Tuo tarpu JAV, Jaltoje su Sov. Rusija pasidariusios pagrindiniais partneriais ir pasidalinusios pasaulį į dvi įtakų sferas, R. Europą paskandindamos vergijoje, kviečia vergų valstybę kartu kristi į mėnulį.

Dabartinis prezidentas vargu ar ateityje galės teisintis buvęs "ligonių" darydamas tokius rusams pasiūlymus. Jis gerai žino, kad komunizmas -- didžiausias krikščioniškoje kultūroje subrendusio žmogaus ir valstybių priešas.

Ar tokie JAV veiksmai pripuolami ir neapgaltoti? Ne... Tai JAV ilgų distancijų politika, kuri Sov. Rusijos pagalba nori laikyti suskaldytą Europą ir sau užtikrinti ateitį V. Europos priklausomumą.

Tuo aiškėja ir nenoras V. Europą ginkluoti atominiais ginklais, nes tai sugrąžintų ilgų distancijų politiką -- V. Europos priklausomumą. Silpnas turi vergauti ar klausyti stipresnio nurodymų.

Toks V. Europos ignoravimas ir darymas įvairių nuolaidų Sov. Rusijai R. Europos tautų sąskaiton negalėjo būti nepastebėtas žymaus politiko, gen. de Gaulle,

paaiškinus įrašų ir simbolių reikšmę. Sukakties progą lietuviai Tautos Fondui sudėjo simbolinę 46,- DM. auką.

Vokiečių dėmesio centre buvo grakščios mergaitės tautiniuose kostiumuose. Jie net užsisakė 67 nuotraukas.

Vokiečių dienraščiai "Nordwest Zeitung" ir "Oldenburgisch Volkszeitung" minėjimo išvakarėse spausdino apie lietuvių suaktuvinę šventę ir apie įvykstantį minėjimą, o po minėjimo ilgesnius žiltus straipsnius parašė įsidėdami po nuotrauką (Nuotraukose mergaitės tautiniuose kostiumuose).

S. M.

Jis turėjo drąsos ignoruoti prezidento F.D. Rooseveltto susitarimus Jaltoje. Jis ir dabartiniu metu reikalauja, kad Jaltos susitarimai būtų panaikinti, o R. Europos tautos gautų laisvo apsisprendimo teisę -- pasirinkti valdymosi santvarką.

Tuo pačiu jis reikalauja V. Europai tos padėties grąžinimo, kuriuo ji kūrė Amžių Istoriją. Apie de Gaulle reikalavimą rezuoti Jaltos susitarimus JAV spauda nenori nei kalbėti. Retai pasitaiko, kad kas nors apie tai prasitaria ir patiekia skaitytojui de Gaulle nuomonę tuo klausimu.

Clevelando Plain Dealer lapkričio 10 d. laidoje, politinių žinių komentatorius straipsnyje: "De Gaulle's Aim: 7 years more" šalia kitų prezidento planų sako: "The General is also interested in maintaining a continuity of his policy toward eastern Europe, which is based on his opposition to the Yalta agreements of 1945. In his opinion, these gave the Soviet Union a free hand in that area".

DE GAULLE PLANAI

De Gaulle ne tik galvoja apie Prancūzijos didybę, kiek apie sujungtą, laisvą nuo įvairių įtakų, demokratinę R. ir V. Europą. Sujungtoje Europoje ir mažos tautos turėtų savo egzistencijai ir tautiniam nepriklausomumui garantijas. Tai didžiojo Europos politiko planai, kurie nežinrint visų Sov. Rusijos ir JAV daromų trukdymų, bus realizuoti, nes pati V. Europa tam pribrendusi.

Niekam nepaslapstis, kad JAV savo ligota politika Jaltoje leido išaugti istorijoje retai pasitaikanti, žmogų persekiojanti ir dvasinai naikinti rėžimą -- komunizmą. Nėgana to, tolimesnėje tos politikos raidoje pasirinkta koegzistencijos su komunizmu kelias.

Atvirai kalbant, tąja politika paliekamos mažosios, krikščioniškos R. Europos tautos jų pačių likimui ir lėtam fiziniams ir dvasiniams sunaikinimui.

JAV, suteikusias V. Europai ekonominę paramą, nesugebėjo jai vadovauti taip, kad pastaroji jomis pasitiktų, nes dažnai veikė prieš V. Europos interesus.

Naivu galvoti, kad Vokietija, kuri prieš 24 metus sujudo

visą pasaulį, dabar būtų patenkinta jos žemių padalinimu ir gėdos siena sostinėje, prie kurios jos piliečiai šaudomi JAV kariams stebint.

Taip pat naivu galvoti, kad Prancūzija užmiršo JAV ir Sov. Rusijos susitarimus Jaltoje, kuriais Prancūzija buvo degraduota į mažųjų valstybių tarpą -- be teisės spręsti net ją pačią liečiančius politinius klausimus. Vėliau buvo pažeistos Belgija ir Portugalija. Į jų interesus nebuvo atsižvelgta draskant jų kolonijas. Tai viskas vyko ir vyksta JAV pritariant.

V. Europoje JAV išgyvena savo vestos ir vedamos politikos bankrotą ir atrodo, kad tai politikai efektingai vadovauti nebepajėgia. Prancūzijos ir Vokietijos politinė, karinė ir ekonominė sąjunga, kurią JAV ir dalinai Anglija norėtų išardyti, turės paimti V. Europos ir tuo pačiu visos Europos ateities politikos vairą į savo rankas.

Spėjama, kad 1970 m. V. Europa, su Prancūzijos atominė jėga, bus pajėgi save apginti ir pradėti spaudimą į Sov. Rusiją bei JAV. Su JAV bus bendradariaujama -- kaip su stipriuoju žemės ūkio ir pramonės partneriu, bet ne kaip su politiniu Europos vadovu.

Norisi tikėti, kad JAV tą padėtį supras laiku ir nustos trukdyti V. Europos konsolidacijai.

MŪSŲ POLITIKOS LINKMĖ

Planuojant mūsų laisvinimo darbų suaktyvinimą Prancūzijoje

ir Vokietijoje, aišku, negalima atsisakyti nuo Lietuvos laisvinimo veiksmų ir JAV. Čia iš maldavimo politikos turime pereiti į konkretų, organizuotą reikalavimą.

JAV mes turime jaustis šeiminingais -- ne svečiais! Esame to krašto piliečiai. Nustokime galvoti, kad angly, airių ar žydų kilmės JAV piliečiai geresni amerikonaui už mus.

Šiam kraštui mes aukojame savo jėgas, mokslą ir kuriame geribes kaip ir minėtų tautų atstovai, todėl mokėkime tą viską išnaudoti mūsų tikslams -- Lietuvai. Kalbant konkrečiai, su biznio ir oportunizmo valstybės atstovais, amerikonaais, reikia kalbėti biznieriškai, kad ir siekiant savo kraštui laisvės. Vienų lietuvių balsai kaip respublikonų taip ir demokratų partijoms -- mažai reikšmingi.

Mes turime dar prieš artėjant 1964 m. rinkimams, suorganizuoti bendrą Rytų Europos pavergtų tautų kilmės JAV piliečių frontą, kurių čia priskaitoma virš 20 milijonų. Organizuoto fronto atstovai turėtų kreiptis į respublikonų ir demokratų partijų centrus su konkrečiu memorandumu, pareiškiant, kad tik tos partijos atstovai gaus tuos 20 milijonų balsų, kuri į savo rinkiminę platformą įrašys R. Europos, pavergtų tautų išlaisvinimą, jei ta partija laimės rinkimus.

Į tokį bendrą frontą turi būti įtrauktos visos R. Europos tautos, kad tas mūsų politinis spaudimas į partijas būtų efektingas. Tą darbą reikia pradėti jau dabar per spaudą ir organizacijas.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Istaigos vedėjai: EDV, ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 MOKAME $1\frac{1}{2}\%$

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanaskas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA -- Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT. SOUTHERN. RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ATROFIJA

Tai žodis, kuris DL kalbos žodyne aiškinamas, kaip "kurio nors jausmo, savybės atbukimas, išnykimas". Šį kartą tas žodis imamas šiai temai, kad išskeltus kai kurių mūsų veikėjų ir įsipareigojusių visuomenei žmonių jausmų atbukimą labai jau konkrečioms, gyvenimiškoms problemoms, pasitenkinant tik bendrybių ir šūkių kanonadomis.

Žinoma, ir šiuo atveju būtų nedrašu, dar gi labai neatsargu, tiksliai minėti žmones, jų įsipareigojimus ir turimas mintyje konkrečias problemas. Tai tik iššauktų vilką iš miško ir liktume paskandinti sąrašuose darbų, kuriuos visa lietuvių išeivija yra atlikusi, visus tuos darbus suvedant į vienos organizacijos ir jos vadovybės nuopelnų aruodą.

Vasario 28 d. Life žurnalo vedamajame, skirtame prezidento Johnsono 100 dienų prezidentavimo apžvalgai, telpa būdingas sakiny, įsidėmėtinas ir mūsų veikėjų kadrai. Ten sakoma, kad --

"skurdį JAV užsienio politikos situacija negali būti išspręsta tik patriotiniu optimizmu ar draugišku pasikabinimu. JAV politika, jei ji nori išlaikyti sukrėstą vadovavimą nesutariančiame laisvame pasaulyje, privalo turėti aiškų kompleksą bendrų principų ir tikslų savam vadovavimuisi ir draugų žiniui, taip pat ir tvirtą bei suprantamą jų principų taikymą keblensiais atvejais".

Tai taikli ir labai gyvenimiška principų taikymo definicija, tinkanti tiek globalinei JAV politikai, kiek ir Lietuvių Bendruomenės apylinkėi ar kuriai kitai organizacijai.

Musiškoji atrofija reiškiasi -- iššaukus skambius tikslus ir gražias idėjas iš daugy pasaulio -- nesugebėjime kontroliuoti gyvenimišką jų tikslų vykdymą ir jų kontrolę.

Ir taip, kuriam reikalui netinkamu keliu beriedant, jau "nebeapatogu" išskirti nesklandumus, nedrašu nušviesti reikalo netikslingumą, nesveika slopinti visuomenės idėjiškumą (aukoms), nevisuomeniškai nurodyti į veikiančiųjų klaidas, nes jie gi dirba -- iš pasiaukojimo.

Kalbant apie žmonių ateitį, mokslininkai aiškina, kad pirmoje eilėje, kalbant apie jų fizinę struktūrą, jie nustosią plaukų. Po to, kaip nereikalingas priedas, dings kojos. Jos ir dabar nelabai reikalingos. Jau daug kur, atsisojus nuo stalo, į kavinę nusileidi keltuvu, paskui judančiu šaligatviu ir laiptais esi nuvežamas kuo ne prie savo įprato stalo toje kavinėje. Kiek gi betenka vaikščioti?

Taigi -- nuo galvos iki kojų, vyksta laipsniška atrofija. Žiūrint į fizinę žmogaus struktūrą, kūno dalių atrofija gal ir neišvengiama. Bet žmogus turi ir brangesnių turtų -- protą ir sielą. Tuose atributuose telpa be galo daug brangių ir žmoniškai bei bendruomenei svarbių detalių. Visuomeniniame sandėryje viena svarbiausiųjų iš jų yra sąžinės ir atsakomybės pojūtis. Šių savybių atbukimas, jų pojūčių nustojimas yra pavojingiausias.

Šia tema kalbame ne šiaip sau. Toji tema remiasi faktais, kurių nuuoginti šiuo metu ne laikas. Bet priminti, kad stambių lietuvių visuomenės įsipareigojimų padangėse kyla dūmų debesėliai, kurie rodo į stoką ryšio tarp -- patriotiniu optimizmu paremtų principų ir jų pritaikymo mūsų visuomenės pajėgumui ir pirmos eilės reikalingumui.

Mūsų visuomenę slepia principingumo ir jo pritaikymo gyvenimui atrofija.

LAIŠKAI

PAJAUNINTI NET 20 METŲ

Aprašant įvykius Vilniuje 1917 m. rugsėjo mėn. Lietuvių Konferenciją (Dirvos vasario 14 d. 19 nr. 3 psl.) suminėti Nepriklausomybės akto signatarai Saliamonas Banaitis ir kun. (vėliau Telšių vysk.) Justinas Staugaitis pajauninti net 20 metų!

Ten ir vienas ir kitam užrašyta po 31 metus amžiaus, kai tuo tarpu Saliamonas Banaitis turėjo jau 51 metus su 2 mėnesių magaryčiom, o kun. Justinui Staugaitiui tų poros mėn. dar stigo iki 51 metų.

Vienų žodžių ir vienas ir kitas gimė 1866 m., tik pirmasis liepos 15, o antrasis lapkričio 14 d. (Žinr. L.E. II t. 159 ir XXIX t. 475 psl.).

St. Griežė
Dorchester

KOLEGA A. VAIKŠNORAS VIEŠNAGĖJE PAS CHICAGOS DAILINIKUS

Noriu padaryti kai kuriuos patikslinimus dėl dail. A. Vaikšnoros rašinio, tilpusio Dirvoje 1964 vasario 19 d.: A.L.D. S-gos 1963 m. metinėje narių dailės darbų parodoje, premijų skirstymo jūry komisijoje buvo pakviestas ne Zigmąs Petravičius (kuris jau yra miręs Lietuvoje), bet Vikto-

ras Petravičius. Jury komisijos nariai A. Vaikšnoras ir J. Pilipauskas yra A.L.D. S-gos nariai, tik V. Petravičius ir P. Kaupas nėra nariais.

Kolegos A. Vaikšnoros "stabtelėjimas" prie V. Vaitiekūno darbų, atrodo, būta tikrai įtaigijimo, nes aš visiškai nedirbu abstrakčiai. Be reikalo kolega apgailestauja, kad nematė mano darbų, nes šioje parodoje aš dalyvavau tik su portretiniais ir vienu simboliniu darbu. Tikrai tenka apgailestauti, kad kritikas, nematęs darbų, rašo kritiką. Gi mano žanras, ankstyvesnis ir dabartinis, yra grynas simbolizmas su aiškia tematika ir tikru uždaviniu suvokimu. Į abstraktizmą nesileidžiu, nes jau turiu savo ateities pasaulėžiūrą.

V. Vaitiekūnas
Chicago

ĮSIKARŠČIAVĖS DAILININKAS

Dail. Jurgis Juodis "dėkoja" Dirvai, pasekusiai "Darbininku" ir išpulusiai "dar vieną pamazgą ir purvo kibirą". Tas purvo ir pamazgų kibiras -- tai įvykusio Vasario 16 minėjimo New Yorke aprašymas, kuriame buvo sukritikuota jo paruošta minėjimo scenos dekoracija.

J. Juodis aprašymą vadina šmeižtu. Tačiau kiekvienas rimtesnis dailininkas ar menininkas, pasirodęs viešumai, privalo tikėtis kritikos ir pastabų. Neatsižvelgiant į tai, kad "dirbune sau, ne savo garbei, bet Tėvynės garovei", kritika yra negailestinga. Bet ji negailestinga ne intencijai,

STASYS LESKAITIS PASITRAUKĖ GALUTINAI

VINCAS RASTENIS

PARTIR, C'EST UN PEU MOURIR. *)

Kai telefono membrana suvirpino žodžiai "mirė Stasys Leskaitis", pirmoji per sąmonę prabėgusi mintis buvo: atsiskyrė galutinai.

Kodėl tas akcentas ant galutinai? Argi ne pačiame atsiskyrimo svarbiausioji esmė? Argi ne tai staigmena, kad asmuo ką tik buvo, ir štai -- nėra?

Stasys Leskaitis, tačiau, arčiau jį pažinojusiems buvo ne vien vidurkiškas asmuo, kurs esti vis maždaug tas pats, kol fiziškai gyvas. Jis buvo ne tik fizinis asmuo, bet ir didžio intelektualinio turtingumo asmenybė. Tik jis, kaip tokia asmenybė meteoriskai švystelėjęs mūsų viešajame gyvenime, atsiskyrė iš jo nebe dabar, ne šią vasario 10 dieną. Nesgi jau beveik 20 metų, nuo tos vasaros, kai išvykom, kas gi bematėm Stasio Leskaitio -- žurnalisto ir rašytojo -- žodį viešajame mūsų gyvenime... Išvykimas mums visiems buvo didelis smūgis. Bet Stasio Leskaitio intelektualinei -- kūrybinei asmenybei tai buvo ne "truputis mirties", o beveik visiška mirtis. Kada nekada, retame laiške ar pokalbyje išsiverždavo tos asmenybės gyvybė, teberusenusi beveik išimtinai uždaroje vienuomenoje, sutramdyta ne šiaip nusiiminio, o tragiško įsitikinimo, kad čia, svetur, ji esanti nereikalinga ir neprasminga. Nesutikome ir gal stengsimės niekad nesutikti su tokiu įsitikinimu, bet kam pakaktų drąsos jį išdidžiai pasmerkti?

Palaidojom Stasį Leskaitį "Kiparisų kalvoj" (Cypress Hills kapinėse) beveik Lietuvos Nepriklausomybės Dienos išvakarėse, ir tai dar kartą priminė, kad jo dvasinė asmenybė buvo beįskleidžianti sparnus tik nepriklausomoje Lietuvoje, ir kad ji tapo sunkiai sužeista nepriklausomybei žūstant, ir kad mirtinis smūgis ją ištiko anuomet, atskiriant nuo Lietuvos žemės. Tos asmenybės suaugimas su nepriklausomos Lietuvos gyvenimu, matyt, buvo tiek organiškas, kad ji nepakėlė persodinimo. Tad tie, kurie ir persodinę šiaip taip egzistuojam, gal turėtumėm pastebėti, kad viena iš dvasinio gajumo sąlygų kartais gal esti ir ne toks gilus, ne taip gyvybiškai nepamainomas šaukimas į savojo krašto gyvenimą. Stasiui Leskaitiui niekas negalėjo atstoti savojo Lietuvos gyvenimo erdvės. Tad jis ir atsiskyrė iš mūsų kitų išvykėlių gyvenimo seniai. Vasario 10 diena buvo tik paskutinis, fizinis ir galutinis taškas, nubraukęs visas sugrįžimo viltis.

Iš visų savo 61-rių metų S. Leskaitis viešojo Lietuvos gyvenimo paviršiuje ryškiai sušvito vos pustučių metų. Kiti ketveri svetimų anplūdžių metai ir Lietuvoj jam buvo jau tik jo paties dygaus sarkazo lydimas egzistavimas.

Bet per tuos 1938-40 metus jis buvo: Vairo žurnalo redaktorius; valdinių (valstybinės Lietuvos Telegramų Agentūros -- Eltos) ir nevaldinių (Lietuvos Aido dienraščio) korespondentas "karščiausioje" ano meto vietoje -- Varšuvoje; Lietuvos Aido vakarinės laidos ir kultūrinių reikalų redaktorius; kultūrinės kūrybos vertintojas; teatro kritikas; klasiškų lygio nesiekusio, bet gvyai susidomėjimo sukėlusio romano ("Spūdų") autorius.

Nepamirštamą įspūdžio paliko jo straipsniai apie Sovietiją, kur po Lenkijos katastrofos nublokštas turėjo išbūti kelias savaites. Koks tai buvo žurnalistikos egzaminas, galima spręsti vien iš

*) Išvykti yra tas pats, lyg truputį numirti. Prancūzų priežodis.

o tik to "ne savo garbei" atlikto darbo išorei. Be to, jei "ne savo garbei" kas daroma, tai kam gi karščiuotis dėl vieno žmogaus nuomonės?

Red.

to, kad tai buvo rašoma tuo metu, kai Lietuvoje jau buvo laukiamas sovietinių įgulų ir turėjo būti itin vengiamas įžeisti "didžiulius globėjus", o sąžinė neleido veidmainiauti. (Rusijos revoliucija, -- rašė tada S. Leskaitis, -- tebėra lyg mergaitė pirmą kartą atsidūrusi balijuje: vis dailosi, ar kas ją mato ir ar kam nors patinka...).

O kokią audrą kėlė jo teatro kritika! Pavyzdžiui, kai išdrįso pareikšti, kad ir Kipras Petrasukas ne universalus tobulybė, taigi ir jam reiktų saugotis tų rolių, kurioms jo duomenys nepakankami... Atrodė, kad mūsų kultūrinės kūrybos kritikoje prasideda naujas laikotarpis -- laikotarpis drąsos neapsiriboti tik diplomatiškais glostymais ir pasaldintais gyrimais beveik visų ir beveik už viską.

Žinoma, audringi debesis telkėsi prieš tokią drąsą, ir nežinia kuo visa tai būtų pasibaigę. Bet kita audra nutraukė viską.

Atėjo į tuos sukurius Leskaitis jau 36-tais savo gyvenimo metais, nesiverždamas, o greičiau traukė įtrauktas. Ligi tol buvo tyliai krovęs intelektualinį kapitalą, nežinia net, ar planavęs jį kada plačiau naudoti. Tik Vairo žurnale kartais pasirodavo savotiškai intriguojančių S. Ivošiško pasirašytų rašinėlių, liečiančių kokias "neutralias" sritis, pav., mediciną. Atrodė, kad tai kokio pagyvenusio gydytojo laisvalaikio darbai...

STASYS LESKAITIS

Pažangos leidykloje, kurioje tuo metu buvau atsidręs direktoriaus pareigose kilo Vairo žurnalo klausimas: prof. Iz. Tamošaičio redagavimo stiliu leidėjai jautėsi kiek nepatenkinti ir dairėsi, kaip davus žurnalui "naujos dvasios". Peržengęs kebliausį slenkstį -- išmanė raves iš prof. Tamošaičio sutikimą perleisti faktinį Vairo redagavimą kitam asmeniui, kam nors iš jo rekomenduojamų kandidatų, pirmą kartą išgirdau, kad tas įsivaizduotasis "pagyvenęs gydytojas" yra Stasys Leskaitis (Leskaitio pavardę ėmė naudoti tik vėliau, vykdamas Varšuvon), dirbąs Raudonojo Kryžiaus įstaigoje, ir kad jis būtų prof. Tamošaičio labiausiai pageidaujamas įpėdinis Vairo redakcijoje.

Susisiekiu telefonu ir pakviečiau pasimatyti. Sutiko užėiti, bet iš karto pasakė, kad iš to sumanymo nieko nebus. Vėliau sakė, davo, ėjęs su nusistatymu sugaišti 15 minučių ir atsiseikinti, nes "su biurokratija turėti reikalų juo trumpiau, juo geriau". Pasikalbėjimas, tačiau, užtruko ne 15 minučių, o daugiau kaip dvi valandas, ir po jų S. Ivošiškis iš iki žemės prirūkyto kambario išėjo jau Vairo redaktorius. Tuo viskas prasidėjo.

Paaiškėjo, kad Ivošiškis, nors ir studijavęs teisių fakultete ekonomiką, ar dar ką, savo dėmesį beesąs seniai nukreipęs visai kur kitur. Pasirodė, jo esama tikros retenybės mūsų to meto šviesuomenė: šalia lietuvių kalbos, bemokąs ne tik rusų ir itin gerai lenkų kalbas, bet taip pat ir didžiulias vakarų Europos kalbas: vokiečių, prancūzų, ir -- pati

PAVERGTOS PABALTIOJOVALSTYBĖS... Los Angeles lietuvių skautų surengtame Vasario 16 minėjime, nesenai iš Venezuelos atvykusios lietuvių vaizdavo pavergtas Pabaltijo valstybes, D. Tumėnaitė -- Lietuvą, N. Mickūnaitė -- Estiją ir J. Raubertaitė -- Latviją. L. Kančausko nuotrauka

didžiausia retenybė -- anglų! Beskaitas tomis kalbomis dailią literatūrą -- poeziją, įvairių meno sričių, ypač teatro ir muzikos teorinę literatūrą, taip pat filosofijos, gamtos, net medicinos mokslų literatūrą...

Kaip jam atrodė mūsų kultūrinio ir net politinio gyvenimo pastangos, panardžius vakarų kultūros vaisnyuose? -- Vaikystė. Pirmieji žingsniai. Primityvumas. Daug naivumo. Nemaža ir tuščio pasipūtimo, diletančiųskos bravūros... Daug kas "netašyta"...

Bet Ivošiškis buvo ne iš tų, kurie pabuvoję keletą ar kelio ilką mėnesių Berlyne, Paryžiuje, Romoj ar kuriame kitame vakarų mieste, ar tik užsieninių žurnalo pavartę, imdavo tyčiotis iš Lietuvos "menkybės". Jam Lietuvos gyvenimas buvo savas, ir nieką nemainytinas, tik... reikalingas "gerai patašyti". Ne ardyti ir vėl kitaip statyti, o tik sveikiau auginti. Genijais vadinti tik genijus, talentais tik talentus, bet vidutinybes irgi drįsti pavaldinti vidutinybėmis, amatininkus -- amatininkais, nemokšas -- nemokšomis, menkybes -- menkybėmis. Kultūros mastas visiems esąs tas pats, tad: kas būtų permėnka Paryžiuje, tas neidmantas ir Kaune...

Antraisiais vokiečių okupacijos metais atvykęs kelioms dienoms Kaunui, naudojausi Leskaitio pastoge. Kaunas buvo vokiečių administracijos centras Lietuvoj, tad čia buvo ir centriniai lietuviški administracijos įstaigų "erzalai". S. Leskaitis tada buvo bene "Kultūros reikalų di-

rektorius" buvusios vidaus reikalų ministerijos "erzace".

Veną rytą, žiūriu, jau beveik 11-ta valanda, o "ponas direktorius" dar namie. Klausiu, kodėl ne įstaigoj. O ko, girdi, ten skubėti! Tai, sakau, iš viso, ką gi jūs ten dirbat? (Žinojau, kad tenai "direktoriavo" ir Dirmekis, ir eilė kitų anksčiau su vidaus reikalų ministerija nieko bendra neturėjusių vyrų).

-- Dirbam? -- atsiliepė Leskaitis, įrėmęs į mane akis, be žodžių nedviprasmiškai klausiančias: iš kur gi tu iškritai toks naivėlis su tokiu kvailu klausimu?

Jis buvo vienas iš daugumo "dirbusių" to meto administracijos įstaigose, bet neturėjusių jokių iliuzijų dėl vokiečių intencijų Lietuvoje. Tose aplinkybėse "dirbti" reikė -- delsti, "pūsti miglas" vokiečiams į akis, na, ir laikyti užimtas kėdes, kad neatsisėstų jose koki apsvaigėliai, pasišovę iš tiesų uoliai vokiečiams talkininkauti. Tokia buvo prasmė ir Leskaitio "direktoriavimo", net ir L. Enciklopedijoje įrašyto į jo biografiją.

(Bus daugiau)

Pats skaityk ir kitus
ragink prenumeruoti
DIRVĄ

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875
3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą. nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

LIETUVIŠKI AITVARAI STATO LIETUVIŲ FONDA...

Pati didžiausia statyba lietuviškoje išeivijoje visu tempu vyksta kaip tik dabar. Mūryja, pielavoja, kala, mala visose pusėse. Tai Lietuvių Fondo statyba. Prie šios tvirtybės pilies statybos visomis savo jėgomis turi prisidėti kiekvienas lietuvis išeivijoje: senas, jaunas, vyras, moteris ar paniulaitė.

Ir mūsų nuožmusis priešas, žiauriai pavergęs mūsų Tėvynę, negalės jis prie tos pilies prieiti, negalės jos sugriauti ar sudeginti...

Lietuvių Fondo tvirtovę stato lietuviškieji Aitvarai, nešdami į ją gausiai žaliuosius dolerius, kurie yra tokia tvirtybė, kuri nė peklos liepsnose nesudega...

ALB. VALENTINAS

jie egzistuoja ne tik pasakose, bet ir mūsų kasdieniniame, pilkame gyvenime. Štai gražus pavyzdys.

Daugiau kaip prieš metus laiko Kenoshoj, Illinois, Ig. Grigaliūnas, J. Počiulis, B. Juška ir kiti surinko būrelį lietuvių, kurie sudėjo po 100 dol., sudary-

JONAS VAIČIŪNAS, Lietuvos Fondo valdybos sekretorius ir to fondo Informacinės Tarkos vedėjas.

Pirmąjį 100.000 dolerių pagrindinio kapitalo sumą užbaigė praeitais metais daktarai Stasys ir Milda Budriai. Ir dabar visiems įdomu, kas pradėjo antrąją šimtą tūkstantinę? Kokie gerieji aitvarai pradėjo? O, štai jums ir tie aitvarai: dr. Rimas ir Giedrė Sidriai. Jie pradėjo antrąją šimtą tūkstantinę, iš naujo įnešdami fondan 1.000 dolerių. Viena jų tūkstantinė jau guli pirmojoje šimtą tūkstantinėje.

Lietuvių Fondas pradėjo Naujuosius Metus su 104.300 dolerių. Reikia, tiek į šią tvirtovę sunėšę gerieji lietuviškieji Aitvarai bei Kaukai iki praeitymetų gruodžio 31 dienos, 12 val. nakties.

Lietuvių Fondas jau turi nemažai tūkstantininkų, penkiašimtinių, dvišimtinių, o daugiausia tai -- šimtininkų. Tūkstantininkų tarpe turime ir garbingų mirusiųjų. Vykdydami mirusiųjų paskutinę valią, jų artimieji Lietuvių Fondan įnešę paskirtas sumas. Tai jų amžinas paminklas, kurio nei laikas, nei piktos darganos nesunaikins. Jų vardai bus įrašyti ateinančioms kartoms ir išliks nemirtingais.

Kaipgi šiais laikais atsiranda tie Aitvarai ir Kaukai, visada taip populiarius senose lietuviškose pasakose? Pasirodo, kad

Adv. R. Skipitis su žmona įstoja nariais į Lietuvų Fondą, su LF pirm. T. Blinstrubiu. A. Gulbinsko nuotrauka

GELBĖTIS NUO VAIŠINGUMO PABĖGIMU

Pulgis Andriušis

Iš naujai išėjusios knygos "Purienos po vandeniu". Išleido Nidos leidykla Londone.

Užkabinau tokį Džokijos kampą, kad net ėmiau abejoti, ar taip jau gražus iš viso tas Lietuvos kraštas, kaip kad buvo įprasta rašyti ir pasakoti.

Beveik visą dieną stūmiausi tokiomis kimsynėmis, paskliudomis, velniaraisčiais, dubulėmis, kad net dažnai turėdavau nusėsti nuo dviračio ir varytis pėsčias, bijodamas atrėsti jaknas į akmenis bei kupstus arba susprogdinti gausiai sulopytas gumas. Aplinkui teregėjau alksnynėlius, karklus, niekur nei to smėlio, nei pušynėlių, nei ežerų, kaip kad tikėjaisi čionai surasias. Neprivažiavau nė vieno kaimo, temačiau tik vieną kitą skurdžią sodybėlę, tad stiprinausi tuo, ką rasdamas savo skautiškoje kuprinėje, kur tebuvo sužiedėjus duonos griaunelė ir apipelėjęs džiovinto sūrio stukelis, suknubęs prie akivaros užsigerdamas vabaluotu vandeniu. Neduok Dieve čionai patekti vilkrujų metu!

Dienei baigiantis atsibeldžiu pagaliau į žmonių apgyventą vietą, kur matau sodybas ir ant pelkių kalnelio -- bažnyčią. Šokęs nuo balnelio, regiu ant suvežtų rąstų griežinio besėdint didelį pulką mergaičių, kurios dainuodamos raišiojo ilgus bruknienojų pynes. Prirėmiau dviratį prie sienojų, įsijungiau į talką linksmomis mergaitėms. Dykumose pasilgęs žmonių, tuojau pasijutau savųjų tarpe, nors nė vieno ir nė vienos nepažinojau. Aplinkui sukalojos jaunas, taip pat balsingas vikaras, taisydamas nuotaką darbininkams.

Karvėms sumaurojus, mergaitės išsigėgiojo, pasiliko tik tai keletas, didžiuliam klebonijoms darže užsimezgė įdomios pramogos: šmaikš-

Ir vėl koks šviesus pavyzdys. Metų šių pradžioje LB East St. Louis, III. apylinkė surengė vakarą -- pasilinksminimą Lietuvių Fondo naudai. Kiekvieną atsilankiusį pasveikino iškabintas kiekvienam matomoje vietoje šūkis: "Atmink tėvynę! Jos ateities gerbūviui atverk širdį ir piniginę!"

Labai nuoširdi ir broliška vakaro nuotaika sujungė tarpusavio bendradarbiavimui visas lietuviškas širdis šioje nedidelėje, bet vieningoje lietuvių kolonijoje. Ir širdys ir piniginės buvo tikrai plačiai atvertos: gyno pelno iš to pasilinksminimo -- vakaro liko ištisi penki šimtai dolerių, kurie buvo įnešti į Lietuvų Fondą.

Šitaip gimsta nauji, moderniškiai lietuviški aitvarai...

O paskutinis įvykis su Lietuvių Fondu jau buvo visai nebeaitvariškas. Atsirado paslaptinė Geroji Dvasia, kuri Lietuvų Fondui iškart paukojo visą 10.000

NEMATOM KARPOS ANT NOSIES...

Sakoma: "Kur skauda, ten ir čiupinėjama". Kad vaikas pamirštų žaizdos skaudėjimą, mes jį vaishiname saldinais, žaisliukais, pasakomis. O mes, nors ir subrendę kartais elgiame tarsi vaikai "sau žaisliukus prasiromanom" (anot kun. Vienažindžio).

Mes šaukiame patriotiniais šūkiais, o tikrumoje nebeatome karpos ant savo nosies.

Šaukdami: "Atvaduokime Lietuvą!", mes dažniausiai šokame didelio atstumo šuolį, nepatikrinę tramplino.

Pirmiausia, moraliai atvaduotinoji Lietuva yra čia pat, Amerikos kontinentas. Jaunimas yra mūsų Lietuva, į jo sielą mes labai dažnai žengiamo senoviškoms, atgyventomis tradicijomis, konservatyvinėmis priemonėmis.

Lotynai ne veltui yra pasakę: "Tempora mutantur, et nos mutamur in illis" (Laikai keičiasi ir mes keičiamės su jais). Mes turime prisiderinti prie besikeičiančių aplinkybių. Senaisiais metodais eidami, mes savo nervus dorkome, o jaunimas iš to tik šaiposi.

Man pačiam teko nesikį girdėti ir papriekaištauti, o šiandien ir iš daugelio kitų teko nugirsti piktinantis, kam mūsų studentija dainuoja svetimus verdimus. Ar jaunimas kaltas, kad naudoja svetinybes? Juk jie net nežino, kad tai vertimai. Gal su tiksite, kad ištikrųjų reikalinga autoritetinga instancija, kuri koordinuotų tradicijas ir dainas. Jei gu mes patys esame palaida bala, kurioje rūgsta ir veisiasi tautai žalingos bacilos, nestebėtina, kad dalis jaunimo eina savais keliais.

Be abejo, studentija kalta, kad į tai nekreipia tinkamo dėmesio. Atrodo, nori, kad gatavai iškepti ir net sukrumtyti karveliai į burną kristų. Yra išleista studentijai taikytų lietuviško stiliaus

Brighten Parko Chicagoje lituanistiškos mokyklos mokiniai, išpildę Vasario 16 minėjimo programą. A. Gulbinsko nuotrauka

dolerių! Tai, jaunas, gabus ir taurus lietuvis finansininkas. Geroji Dvasia net savo vardo ir pavardės nesisako.

Matote, kokių gražių lietuviškų pasakų esama ir dabar...

Kirvaitytės vadovaujamos kanklininkės "Tėviškėlės" ansamblio Vasario 16 minėjime Brighten Parko lituanistiškos mokykloje. A. Gulbinsko nuotrauka

PARAMA TURĖJO \$41,366.11 PELNO

Lietuvių kredito kooperatyvo Paramos narių metinis susirinkimas įvyko vasario 23 d. kuriame buvo aptarta visa eilė svarbių ir aktualių mūsų ekonominę veiklą liečiančių klausimų.

Valdybos pirmininkas darydamas pranešimą apie Paramos veiklą pažymėjo, kad šie metai

finansiniu požiūriu buvo neblogi. Narių indėliai pašoko beveik pusę milijono ir 1963 m. buvo baigti su \$2,240,181.95 balansu. Į kooperatyvą įstojo 260 nauji nariai. Tačiau besidžiaugiant narių gausėjimu, buvo paminėta, kad mirtis praretino mūsų eilės ir su mumis amžinai atsiskyrė šie: Šilvininkas Kazys, Adomaitis Juozas, Mitalas Antanas, Kiaupienė Šlanina, Strazdas Petras, Grimienė Isalina, Klevinienė Antanina, Liubinskas Vincas, Aušrotas Antanas ir Užupis Viktoras. Jie buvo prisiminti ir pagerbti tylos minute. Todėl praėjusių metų gyvybės draudimo kompensacija paško iki 9000 dol.

Kalbant apie procentus, kurie buvo padidinti už indėlius ir sumažinti už paskolas paminėta du bankrotai, kurių vienas yra palietęs ir Paramą.

Stambiausią Paramos aktyvų poziciją sudaro nekilnojamo turto paskolos \$1,465,624.25 ir asmeninės paskolos \$546,539.84.

Balanso pasyvo svarbiausios pozicijos yra šerų kapitalas \$594,587.56 ir indėliai \$1,436,084.28.

Pagal 1963 m. pelno ir nuostolio sąskaitą Parama turėjo pelno \$41,366.11, kuris valdybos pasiūlymu buvo paskirstytas sekančiais: dividendas šerinkams \$26,111.17, atsargos kapitalui papildyti \$8,500, į specialų fondą \$3,039.94, Maironio vardo šeštadienei mokyklai Toronte \$1,000, Vasario 16-sios gimnazijai Vokietijoje \$500, Skautų stovyklavietei \$350 ir M.N. Pr. Seselėms \$200. Visos apyskaitos ir pelno padalinimas susirinkimo buvo priimtos be pakeitimų.

Slaptu balsavimu į valdybą išrinkti J. Strazdas ir P. Bastys, į kredito komitetą S. Banelis ir į priežiūros komisiją Aug. Kuolas.

J. Bertulis

tusis vikaras, šeimininkė, pagyvenusi moteriškaitė, jaunosios parapijetės, susiradę kibiras, ėmė vaikytis po varnalėšas ir kėčius. Daugliausia vandens teko mums su kunigėliu, nes moterų buvo žymiai persvara skaičium ir patirtim operuoti kibirais kaip kasdieniniu įrankiu. Daržė įstiverė klykavimas, visi dirbom iš peties, už kiekvieną gautą čiurkšlę po apykakle stengėms atsiliegti gražiosioms furijoms dvigubai galingesniu srautu, klupdami tarp runkelių ir kopūstų, ne tik peršlapę, bet ir purvini.

Kad ne sutema ir iš gonų pasirodęs klebonas, būtų tęsė laistynes, kol būtų nelikę šulinio vandens.

-- Pasibovijot ir gana, vaikai! -- tarė senas, raukšlėtu veidu ir sutonu klebonijos šeimininkas.

Mergaitės dingo už tvoros, šeimininkė smuko rengti vakarienės, sujėjom vidun, besipurtydami vandenį, šluostydami kojas. Ne pagal amžių gyvas, sąmojingas klebonas vakarienei pavairinti atidarė spintos duris. O tenai žibalinės lempos šviesoje žaidė visa bonkų simfonija. Užpiltiniai, antšakiniai, maišytiniai, dažytiniai, žolyniniai, vaisiniai, uoginiai, -- vyno dieveli, suteik mums sveikatytes!

Įdomiai, linksmai praleidus naktį, prisnūdus kiškio miegu, saulei tekant, buvau pakeltas į ankstyvasias mišias, susmukau ant šaltų bažnyčios akmenų, prirėmiau ištisinę galvą prie gaivaus marmuro. Per pusryčius pasiskundžiau, kad tokio nuotaičio buvau prastas maldininkas, tik papiktinau moterėles, laikas iš čia kraustyti.

-- Ką čia, studente, davatoks kaip tik grožėjos, kad mano svečias toks buvo nusizėmęs bažnyčioje! Pabūsi čia trejetą dienų, dar ne viską apskėjęjom.

Pavakariais, trumpam nusimetęs į šalį, suradau žmogų, kuris buvo panašus į zakristijoną. Įspaudžiau jam rankon vieną litą ir paklausiau, kur mano dviratis.

-- Pas many, ponulukas, svirne užrakintas!

-- Rytot prieš auštant atrakink man jį.

Ant rytojaus, gaidžiams giedant, atgavau dviratį ir, sėdęs ant balnelio, net neatsisveikinęs su klebonu, slapta pabėgau nuo džukėlio vaišingumo, galvotrukščiais pasileisdamas pakalnėn iš bažnytkaimio, bijodamas atsigręžti atgal, ar kas nesiveja.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Amerikos Lietuvių Piliėčių Klubas kovo 4 d., trečiadienį, kazimierinių progą rengia vakariene.

Be skanių valgių, klubo vadovybė svečiams dovanai patieks po šotį alaus ant kiekvieno stalo.

Tokia vakariene numatoma surengti ir juozapinių progą, kovo 19 d.

Visi Klubu nariai kviečiami atsilankyti ir dalyvauti bendroje kazimierinėse, kovo 4 d. Pradžią 4 val. p. p.

Vakariene bus tiekiama iki 10 val. vakaro.

Am. Lietuvių Piliėčių Klubu Valdyba

* ČIURLIONIO ANSAMBLIO metinis koncertas įvyks kovo 15 d., sekmadienį, Clevelando Muzikos Instituto salėje, 11021 East Blvd. Vietos rezervuotos. Bilietus prašome įsigyti iš anksto.

* CLEVELANDO ORKESTRAS kovo mėn, 5 ir 7 dienomis, diriguojant Louis Lane, pristatys Kanados kontraltą Maureen Forrester, kuri dainuos, orkestrui lydint, prancūzų komp. Chausson "Poeme de L'amour et de la mer" (Poema apie meilę ir jūrą) ir vokiečių komp. Mahler kūrinį "Lieder eines fahrenden Gesellen".

Orkestras patieks Francaix Se-renadą mažam orkestrui ir pa-baigai "Enigma" variacijas, su-kurtas komp. Elgar.

Koncertai vyks Severance Hall, Pradžią 8:30 val. vak.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

KOVO 8 D. parengimas mokyklos statybos fondui, Rengia ALRK Moterų S-gos 36 kuopa.

KOVO 15 D. L.T.M. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas Cleveland Institute of Music salėje.

KOVO 15 D. Sekmadienį, Lietuvių salėje sporto klubo Žaibas pietūs.

KOVO 22 D. Vysk. Valančiaus lituanistinė mokykla rengia pietus šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 4 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklos metinis balius, šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 11 D. Pilėnų skautų tunto vakaras - koncertas šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 18 D. Ohio Lietuvių Gydytojų d-jos susirinkimas Čiurlionio namuose.

BALANDŽIO 25 D. Baltijos Aidu radijo vakaras šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 26 D. dailininko Br. Murino kūrinių paroda Čiurlionio namuose. Paroda bus atidaryta iki gegužės 2 d.

GEGUŽĖS 3 D. šv. Jurgio parapijos klebono kun. B. Ivanausko 25 metų kunigystės sukakties progą pagerbimas-ban-ketas, šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 9 D. Pabaltiečių sportininkų vakaras Slovėnų auditorijoje.

GEGUŽĖS 9 D. Dainavos stovyklos globos komiteto parengimas šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 16 D. J. Puodžiūno ir V. Karosaitės baletu koncertas Slovėnų Auditorijoje.

GEGUŽĖS 17 D. šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas Naujosios Parapijos salėje.

CLEVELANDO VYRŲ OKTETO KONCERTAS

ANTANAS NAKAS

Weill ir kitų ištraukos iš operetinių veikalų.

Prieš keletą metų, dar esant gyvam violončelistui Jakavičiui, mūsų spaudoje dažniau buvo keliamas lengvosios muzikos klausimas. Atsirado net mecenatų, kurie šią muziką sritį norėjo palaikyti ir propaguoti.

Mūsų visuomenė šios rūšies muziką vertina ir domisi. Į koncertą prisirinko pilna Jaunimo Centro salė, ypač daug jaunimo.

Lengvosios muzikos srityje mes labai esame atsilikę nuo vokiečių, austrų, prancūzų, lenkų ir amerikiečių. Mūsų repertuaras labai siauras ir mažas. Mes neturime nė vienos geros operetės, kurios dainos būtų pasklidusios mūsų jaunumenės tarpe.

Labai nenoriai ir mažai iš mūsų kompozitorių kas imasi komponuoti lengvąją muziką. Viena iš šio reiškinio priežasčių, tai kad mes neturime gerų operetės libretistų, o dainoms gerų tinkamų ir skoningų eilėraščių, kuriems galima būtų pritaikyti lakią ir gražią melodiją, nors paieškos, manau, ir jų galima būtų rasti. Mūsų dainų tekstai nepasižymi geru literatūriniu skoniu. Iš bėdos paimam ir blogai išverčiam jų tekstus iš kitų kalbų.

Lengvoji muzika verta dėmesio. Po sunkaus darbo žmogus kartais nori atsipalaiduoti ir vengia klausyti širdį veriančių dramatiinių įtampų. Jaunuomenė mėgsta šokių ir dainas. Būtų gerai, jei turėtumėm daugiau tokio žanro savųjų dainų. Vyresnieji irgi negalim tenkintis vien ištraukomis iš "laidotuvių maršų" ar simfoninių meditacijų. Jokie pamokymai ir akademinės paskaitos apie lengvosios muzikos bevertiškumą nesustabdys jos plėtimosi. Ji yra mūsų gyvenimo dalis.

Talentingai sukomponuota operetė yra vertingesnė už vidutinę operą ir dar priedu su blogu libretu. Geroje operetėje kartais sunku atskirti, kur baigiasi pramoginė ir kur prasideda "rimtoji" muzika. Eilė žymių kompozitorių, kaip Mozartas, Rossini, Donizetti, parašė labai vertingų komiškų operų, priskiriamų prie operų "buffa" žanro. Metropolitano operos dirigentas Bernšteinas parašė filmui "West Side Story" muziką, kuri priskiriama prie operetinės muzikos kompozicijų. Jei kas nors iš mūsų kompozitorių, turėdamas gerą libretą, parašytų operetę, ji, manau, turėtų pasisekimo ir jos dainos

bei šokiai lengvai praplistų mūsų tarpe. Gero skonio pramoginės muzikos pas mus niekas nemėnia ir dėlto nenuostabu, kad mes turime tenkintis svetimšalių veikalais. Yra, be kita ko, ir kitų priežasčių, glūdinčių mūsų bėde, stabdančių lengvosios muzikos plėtotę. Mes esame per daug santūrus ir rimti. Stokojame samojaus ir minties lakumo. Neturime lėkėnio humoro pajautimo, kurį turi prancūzai, lenkai ir dalinai amerikiečiai. Mes nelabai mokame ir norime juoktis, verčiau esame linkę nušiuosyti ašarą.

Okteto vadovas Rytas Babickas yra geras pramoginės muzikos propaguotojas. Jis turi gerą ritmo pajautimą, neblogai akompanuoja ir pašvenčia daug darbo okteto vadovavimui. Jam vadovaujant, reikia manyti, kad oktetas subręs ir išbulės. Dabar dar oktetui trūksta subtilumo ir vietomis didesnio muzikalumo. Koncerte išpildytos liaudies dainos, kurios pasižymėjo vos 8 taktų testinumu ir trumpų posmų kartojimu, buvo sudainuotos truputį pervenodai ir neįvairiai. Pav. gražiojoje "Bainok, tėveli" dainoje tempas paimtas per daug greitas, dinamiška linija neįvairi. o ši daina taip ir prašosi interpretuojama įvairesniais tempais. Tai liečia ir kitas dainas, kuriose trūkio muzikalių niuansų crescendo, diminuendo ir geresnės frazuotės. Gal viskas būtų gerai, jei oktetas dainuotų tik šokiams, bet kai pasirodoma koncertinėje estradoje, klausytojas nori girdėti subtilesnį išpildymą.

Oktetas nepasižymi didesniais balsiniais resursais, tad ir jo vadovui sunku ką geresnio padaryti. Reikia tenkintis tokiais balsais, kurie yra. Tačiau ir tokį sąstatą galima patempti į aukštesnį menišką lygį.

Antrojoje koncerto dalyje mažo sąstato džazo orkestras labai gerai pritarė dainininkams.

Iš spaudos teko patirti, kad oktetas ruošiasi išleisti antrą plokštelę. Šiai plokštei reikėtų orkestrą sustiprinti, daugiau pakontroliuoti, kad jis neišsiskirtų iš dainininkų tarpo ir nenustelbtų jų balsų, o patį oktetą reikėtų sustiprinti geresniais balsais. Jo sąstata, manau, galėtų palikti visi senieji dainininkai, bet specialiai plokštelės rekordavimui keturi papildomi geri galsai labai praverstų.

VAJUS VASARIO 16 GIMNAZIJOS NAMAMS UŽBAIGTI

PLB Vokietijos Krašto Valdyba skelbia vajų viso laisvojo pasaulio lietuvių tarpe užbaigti statomiesiems namams Vasario 16 gimnazijai.

Pastatas, kurio sienos jau pastatytos, talpins visas klases, mokslinius kabinetus, valgyklą, virtuvę, 3 butus ir 3 kambarius. Jie kainuos apie 800,000 vokiškų markių (arba apie 200,000 JAV dolerių). Vokiečių vyriausybė savo duotąjį pažadą tesi, 300,000 vokiškų markių jau įmokėjo ir šiu, 1964, metų bėgyje įmokės dar 200,000. Tad viso pusę milijono vokiškų markių.

Pradiname vajuje, nuo 1960 metų vasario 16, lietuvių ir kitatautiečių tarpe surinkta statybai apie 100,000 vokiškų markių. Tai gi dabar skelbiamojo vajuos tikslas surinkti trūkstamuosius 200 tūkstančių vok. markių (arba 50,000 am. dolerių).

PLB Vokietijos Krašto Valdyba ir Vasario 16 Gimnazijos direktorius kreipėsi atskirais raštais į viso pasaulio LB kraštų valdybas ir į daugelį veikliųjų lietuvių darbuotojų prašydami vajui tautos.

Šiuo kreipiasi į visus geros valios lietuvių, prašydami aukos. Tenelieka nė vieno lietuvių, kuris nebūtų prisidėjęs savo pinigine parama prie naujųjų Vasario 16 Gimnazijos namų pastatymo!

Veiklieji lietuviai yra prašomi ne tik aukoti asmeniškai, bet taip pat paskatinti ir tuos, kurie lietuviškiems reikalams skiria mažiau dėmesio.

Aukos prašoma siųsti arba per BALF centro valdybą arba čiais tiesiai gimnazijai, nerašant jokios pavardės, o tik "Privates Litauisches Gymnasium, Hattenfeld", arba pervesti banko sąskaiton: Deutsche Bank, Weinheim Sparkonto 621932, Privates Litauisches Gymnasium.

Iš Lietuvių Prekybos Rūmų Chicagoje Vasario 16 minėjimo. Kalba Babinas, Prezidiume sėdi iš kairės V. Adamkavičius ir gen. konsulas dr. P. Daužvardis. A. Gulbinsko nuotrauka

AR TAI GYVENIMIŠKA POLITIKA?

K. M. JUOZAS ŠARŪNAS

Daug kas smerkia siaurą nacionalizmą kaip reiškinį, priešingą humanizmo dvasiai. Kartais tai daroma kitų nacionalizmui silpninti, o kartais kai reiškiniai gera valia, susiduriama su kliūtimi, dabar vis dažniau išskylančia "realios politikos" vardu. Pažvelgus po tuo frazeologijos kevalu matome tikrąją tokios politikos esmę, kur vietoj tikros realios politikos randame siaurų nacionalinių interesų tikslus. Tokiu būdu susidaro apgaulingas ratas, už kurio lieka iliuzijos, tikrai realių politikų pripažįstama utopija. Dar niekuomet nebuvo tokio didelio nacionalinių interesų susmulkinimo vienoje pusėje, kada kitoje pusėje atstojų milžiniška antinacionalistinė galybė, grasanti be jokios išimties pavergti visus.

"Nacionalistiniai - realios" politikos pavyzdį geriau suprasti mums padeda toks lenkų emigracinio žurnalo "Kultura" fragmentas: "Rusijai visai pasitraukus iš Lenkijos nebus jokių kliūčių užmegti normalius ir gerėjančius tarpusavio santykius tarp mūsų ir Sovietų Sąjungos. Privalome visuomet pabrėžti, kad mūsų politikos tikslas yra vien tik nepriklausomybės atgavimas, bet ne Sov. Sąjungos sužlugdymas ir komunizmo išnaikinimas visoje žemėje".

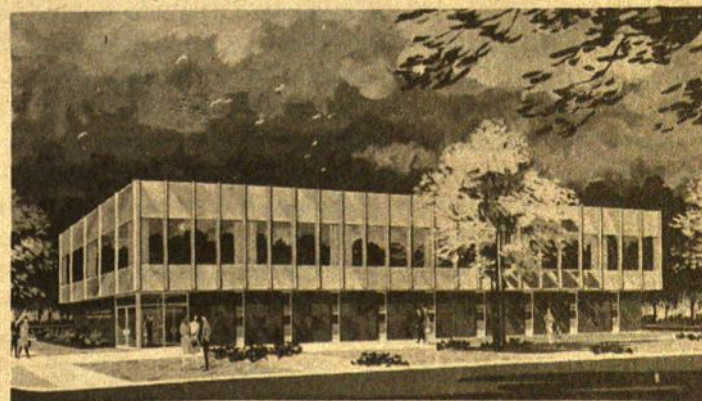
Iš to seka išvada, kad komunistinė vergijoje telieka sau Lietuva, Latvija, Estija, Baltarusija, Ukraina, Kaukazas, Vidurio ir Rytų Azijos tautos, Kinija, Vietnamas, Korėja, Kuba ir t.t., kad tik Lenkija būtų nepriklausoma. O gal ir vokiečių politikos tikslas yra atgauti vientik "Wiedervereinigung" 1937 m. ribose. Kažin, kaip tada tas lenkas galvotų ir rašytų? Politikas, kuris savo valstybės nepriklausomybės atgavimo dar pradėtų įkalbinėti kovoti prieš komunizmą, būtų pripažintas nerealiu, ko gero dar ir kenksmingu utopistu.

DIVIDENDŲ MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15 TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŲSIMĖ DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOLAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARIU GAUTI DAŽIAU, NĖS IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 212-1395; Suburban Phone: 656-6330

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* JONAS JASAITIS, JAV LB Centro Valdybos pirmininkas, praėjusį penktadienį, Chicagoje eidamas skersai gatvę buvo sužeistas pravažiuojančio automobilo. J. Jasaitis gydomi Central Community Hospital, Dr. V. Maciūno priežiūroje.

* GERTRUDA DANTIENĖ, Korp! Neo-Lithuania filisterio Aleksandro Dantos žmona, mirė Australijoje. Šią liūdną žinią, kad ir pavėluotai, sužinojome iš Mūsų Pastogės, Mielam Dirvos rėmėjui ir tautinės srovės veikėjui Aleksandriui Dantai, jo šeimai ir artimiesiems jungiamieji Dirvos kolektyvo nuoširdžią užuojautą.

NEW YORK

* ALG. KEZIO, S.J., foto kūrinių parodą kovo 14-15 d.d. organizuoja New Yorko Lietuvių Bendruomenė Apriškimo par. salėje, Brooklyne. Šia proga parodos eksponatų autorius duos pašnekesį tema "Religinio meno paminklus Europoje aplankius".

KAZIUKO MUGĖ

Šiemet "Neringos" viet. sesės ir "Nevėžio" tuntas ir "Neringos" viet. rengia 10 metų įsisteigimo paminėjimą. Minėjimas bus pradėtas šeštadienį (gegužės 2 d.) vakare 7 val. -- koncertu. Koncerto programą išpildys New Yorko skautų vyčių oktetas, vad. muz. A. Mrozinsko. Po koncerto bus bendra vakarienė ir šokiai. Gegužės 3 d. (sekmadienį) 9:30 ryto, Aušros Vartų bažnyčioje bus Mišios už mirusius skautus ir jų artimuosius, dalyvaujant skautams, tėveliams ir svečiams. Po pietų 2 val. bus iškilminga sueiga su programa ir 10 metų skautų gyvavimo Worcesterio minėjimas. Po minėjimo bus bendros vaišės. Visi skautai -- ir vadovai iš apylinkės vietovių, o taip pat tėveliai ir visa lietuviška visuomenė kviečiama atsilankyti.

* REGINA BUDRIENĖ, Lietuvos gen. konsulo žmona, dalyvaus New Yorko skautų ty suruoštos Kaziuko mugės atidarymo iškilmėse.

New Yorko vyr. skautės Felda Nemickienė, Aldona Šileikytė, Eglė Sodaitytė ir Ramunė Vilkuitytė ruošiasi Kaziuko mugėi, kuri įvyks kovo 8 d. Apriškimo parapijos salėje. Bus įdomi programa ir įėjimas visiems laisvas.

Kauno Dramos Teatro aktoriui

PETRUI KUBERTAVIČIUI

mirus, jo dukrą Dalią Kubertavičiūtę-Maurukienę, šeimą ir artimuosius giliai užjaučia

Dalia ir Viktoras
Puškoriai

Nuoširdi užuojauta
DALIAI MAURUKIENEI ir jos šeimai,
tėveliui aktoriui

PETRUI KUBERTAVIČIUI

Lietuvoje mirus --

Vincentina ir Jonas
Jurkūnai

STASIUI LESKAIČIUI

staiga mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia-
me Ponaii Vincėi Leskaitienei ir jos šeimai

Stamfordo Liet. Moterų
Atstovybės Klubas

ŠĮ ŠEŠTADIENĮ CHICAGOJE MINĖS PREZIDENTO A. SMETONOS MIRTIES SUKAKTĮ

ALT S-gos Chicagos skyriaus iniciatyva, iš vietos lietuvių organizacijų sudarytas komitetas š.m. kovo mėn. 7 d. šeštadienį, Jaunimo Centre rengia Prezidento A. Smetonos 20 metų mirties minėjimą.

Prof. Adomas Varnas minėjimui specialiai nupiešė Prezidento A. Smetonos portretą. Minėjimas bus pradėtas kovo mėn. 7 d. 10 val. ryto pamaldomis Tėvų Jėzuitų Koplyčioje, 7

val. vakare vainiko padėjimas prie paminklo Jaunimo Centro sodelyje, 7:15 val. akademija Jaunimo Centro didžioje salėje. Akademija susidės: iš Prez. A. Smetonos pagerbimo, prof. J. Puzino paskaitos, meninės dalies, kurioje dalyvaus: Z. Kevailaitė - Visockienė, solistas J. Vaznelis ir Vyčių choras.

Minėjimui rengti komitetas kviečia Chicagos lietuvių visuomenę Prez. A. Smetonos rengiamame minėjime dalyvauti.

PIRMOJO IR PASKUTINIO LIETUVOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS 20 METŲ MIRTIES MINĖJIMO PROGRAMA

1. 10 val. ryte pamaldos Tėvų Jėzuitų koplyčioje.
2. 7 val. vakaro vainiko prie paminklo žuvusiems dėl Lietuvos Laisvės padėjimas.
3. 7 val. 15 min. Akademijos atidarymas

Vėliavų paradas
Gėlių prie prezidento paveikslų padėjimas
Zitos Kevailaitės - Visockienės deklamacija
Solistas Jonas Vaznelis
Generalinio Konsulo Petro Daužvardžio žodis
Prof. Jono Puzino paskaita
Vyčių Choro koncertinė dalis

Šia minėjimo proga prof. Adomas Varnas nupiešė specialų prezidento Antano Smetonos portretą, kuris bus parodytas minėjimo dalyviams.

Minėjimas vyks Chicago Jaunimo Centre 1964 m. kovo mėn. 7 dieną.

Rengimo Komitetas

Chicagos Vyčių choristai vyrai, šį šeštadienį Chicagoje Vyčių choras išpildys meninę programą Prezidento Antano Smetonos mirties sukakties minėjime.

Mes tik lietuviškai dainuojame...

Toks atsakymas skambėjo iš jauno lietuviuko lūpų, kuris niekuomet Lietuvos nematė ir kurio tėvas pasaulį išvydo Dėdės Samo žemėje. Atsiet jis priklausė trečiajai lietuvių išeivijos generacijai.

Sunku jam susivokti modernia-
me lietuvių kalbos žodyne, nesu-
prantama jam Nepriklausomos
Lietuvos sąlygose išaugusio lie-
tuvio psichologija, o visgi jis rei-
kia noro tik lietuviškai dainuoti
nes, girdi, jei aš norėčiau dai-
nuoti kitoje kalboje, tai aš ei-
čiau į amerikoniškus chorus,
kur darbo sąlygos daug palan-
kesnės.

Iš panašios jaunuomenės su-
darytas Chicagos Lietuvių Vy-
čių Choras su gan įdomia pra-
eitimi, tradicijomis ir lietu-
višku užsispyrimu -- išlaikyti
lietuviškos dainos bruožus.

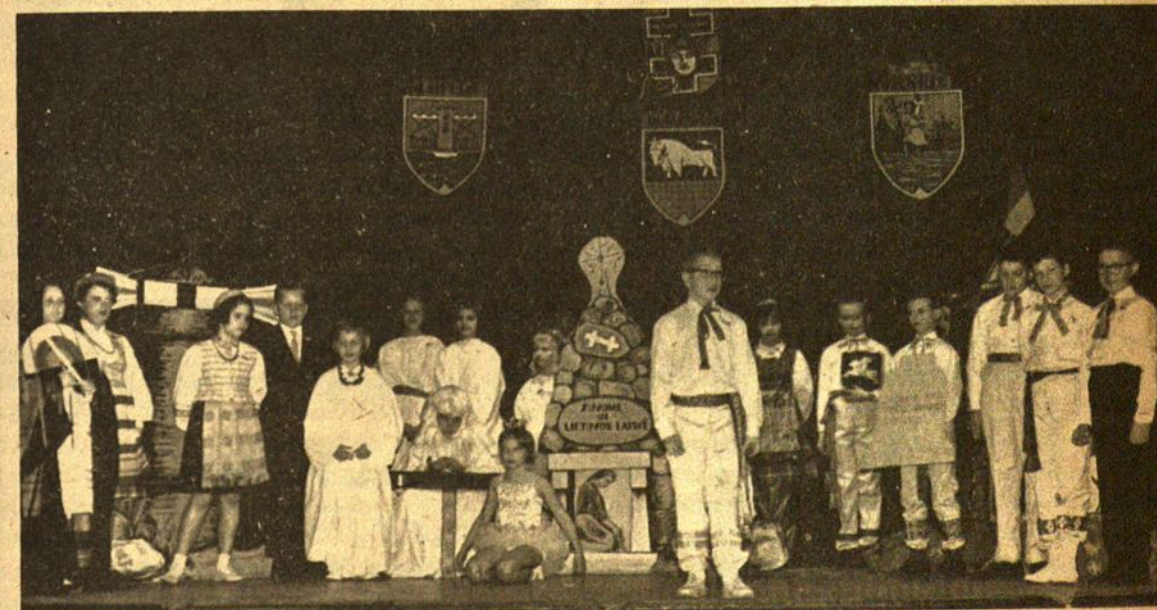
Ir tikrai, jei mes pavartysi-
me jau pageltusius Amerikos
Lietuvių išeivijos istorijos la-
pus surasime, kad kadaise apie
1915 metus įsisteigė "lietuviškų
dainorių" ansamblis, apimantis
anų laikų jaunuomenę, atsive-
žusią iš Tėvynės lietuviškai dai-
nai meilę. Tad ir Vyčių Choro
istorijoj atsispindi visos mūsų
muzikinis gyvenimas. Choriui va-
dovavo visa eilė žinomų kompo-
zitorių, per jo eiles perėjo daug
dainos talentų, vėliau įkopusių
į solistų eiles, buvo tai kaip ir
formas lietuviškos dainos kū-
rėjams, kurių veikalai tinkamo-
je interpretacijoje, persunkti il-
gesio ir tyr os tėvynės meilės
jausmais, buvo perduodami pla-
čiosioms lietuviškos išeivijos
masėms.

Kas dar būdinga, kad anų lai-
kų lietuviai sugebėjo lietuviškos
dainos meilę perduoti savo atžal-
ynui, kuris iki šių dienų puose-
lėja tuos taip turtingus liaudies
motyvus, įvilkus į naujus harmo-
nijos rėmus.

Kaip kiekvienas kultūriniai
ideologinis junginys, taip ir Vy-

Chicagos Vyčių choras repeticijos metu. Choriui vadovauja muz. F. Strolia.

Dariaus - Girėno lituanistinės mokyklos Chicagoje Vasario 16-sios minėjime vasario 23 d. vaizdėlio "Lietuva Tėvynei" vaidintojai. Iš kairės: Laimutė Lapinskaitė, Kristina Martinkutė, Audronė Matutytė, Tomas Jurkštas, Dainė Narutytė, Nijolė Abramkaitė, Juratė Markevičiūtė, Daina Kubiliūtė, Kazys Martinkus, Korenlija Bakšytė, Ilona Marcinkutė, Vytautas Jasinevičius, Saulius Petkus, Vytenis Andriušis, Danis Kastys, Julius Smilga ir viduryje Juliukas Binkis, kuris pravedė Lietuvos istorijos pamoką -- į jo klausimus turėjo atsakinėti visi kiti mokyklos mokiniai esantieji salėje.

V. Noreikos nuotrauka

Mūsų įžymaus fotografo ALGIMANTO KEZIO, S.J., foto kūrinių paroda įvyks kovo 14-15 d. Apriškimo parapijos salėje, Brooklyne. Parodą rengia LB New Yorko apygarda. Viršuj viena iš A. Kezio parodoj išstatytų nuotraukų "Žingsniai aikštėje".

JAUNIEJI MINĖJO VASARIO 16

Vasario 16 minėjimą buvo su-
rėngusi Dariaus-Girėno vardo li-
tuanistinė mokykla. Minėjimas

įvyko vasario m. 23 d. valdiš-
kame parko pastate, kur veikia
graži, erdvi, patogi ir nemoka-
mai duodama lietuviška mokyk-
la.

Dariaus - Girėno posto nariai
inėšė vėliavas. Invokaciją atliko
kun. T.K. Trimakas, JS. Vasa-
rio 16 aktą skaitė Ilona Marcin-
kutė ir referatą -- G. Markevi-
čius. Buvo girdimi Karo Muzie-
jaus vėliavų nuleidimo apeigų
Kaune muzikos garsai. Scena bu-
vo papuosta: laisvės paminklu,
Vilniaus pilimi, Klaipėdos švy-
turiu ir Kauno bei Vilniaus her-
bais. Mokiniai buvo gerai sugru-
puoti programos atlikimui.

Programą pradėjo vaidyla (K.
Martinkus) kalbėdamas apie gar-
bingą ir didžią Lietuvą. Ketu-
rios vaidilutės: I. Marcinkutė,
L. Jurkšaitė, K. Martinkutė, A.
Matutytė saugojo amžiną ugnį.
T. Jurkštas, T. Petkus, V. Ja-
sinevičius, S. Petkus -- vaizda-
vo Lietuvos istoriją; L. Lapin-
skaitė, Lietuvos dvasia, vykusiai
įsijausta vaidyla ir tinkamu bal-
su priminė paliktą tėvynę, jos il-
gesį, prašydama tremtyje esan-
čių budėti ir aukotis jos laisvei,
nes tai įpareigoja žuvę Lietuvai
je broliai partizanai; K. Bakšy-
tė išpildė -- Lietuva mano šiau-
rės pašvaistė. Pavyzdinčiai buvo
įjungta į šią programą tėvynės
pažinimo ir istorijos pamoka, ku-
rią gerai pravedė trečio skyriaus
mokinys J. Binkis. Jo paklausiu-
mus turėjo atsakinėti salėje su-
grupuoti mokiniai.

Pabaigai, maži ir energingi
lietuviukai, V. Andriušis, J.
Smilga, D. Kastys ir J. Binkis
padeklamavo.
Iškilmingai ir gražiai atšvė-
sta Vasario 16 buvo patenkinti tė-
vai, svečiai ir patys mokiniai.
Padėka priklauso mokyklos va-
dovybei ir tėvų komitetui.
Antanas Gintneris

Paragink savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti DIRVĄ